

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falv” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Égész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P.

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 51. szám.

December hó 18

A Falu-Gazdaszövetség közgyűlése előtt

A megszokottnál jóval később — az év dereka helyett annak végén — ül össze az idén a Falu-Gazdaszövetség közgyűlése, hogy számot adjon 1937. évi munkásságáról. Örvendetes események sorozata indokolta ezt a hatalmas késést; s ezek az események tették lehetővé azt, hogy amikor a Falu-Gazdaszövetség tagjai Szent István évében az ősi Esztergomban közgyűlésre ülnek össze, a Dunán át tekintve, immár nem cseh őrtornyokat, hanem büszkén lengő magyar zászlókat láthatnak. . .

Mielőtt rövid áttekintést nyújtanánk a Falu-Gazdaszövetség múltjví szociális, kulturális és gazdasági tevékenységének fontosabb eredményeiről, szerénytelenség nélkül kell rámutatnunk arra a tényre, hogy a Falu-Gazdaszövetség legfontosabb kezdeményezései, — amelyeknek kiszélesítése, általánossá tétele az anyagi eszközök hiányán mulott, — sorra váltak kormányprogrammá, ille-

tékes szervek célkitűzéseivé, hogy eredményeikben az egész ország minden falujának népe részesedhessenek. Ebben a tényben a Falu-Gazdaszövetség az illetékes tényezők részéről annak elismerését látja, hogy a Falu-Gazdaszövetség az elégedetlenség szitása, a hiányok fájdalmát keltő és rosszindulatú hánytorgatása helyett kereste és meg is találta a bajok orvoslásának, mulasztások pótlásának helyes módjait. Ennek az uttoró, az igazi „falukutatás” eszményi formájának megfelelő munkának az elismerését jelenti az, hogy például a Falu-Gazdaszövetség által 1937-ben — sajnos — csak szerény keretek között kezdeményezett tejakció 1939-re kormányprogrammá lett, 17 millió liter tejet szárvva a falusi gyermekeknek.

Működési ágazatonként a következőkben nyújtunk rövid képet az 1937. esztendő munkájáról és eredményeiről:

Céltudatos kulturális tevékenység

A Szövetség évek óta folyó *vándorkönyvtár-mozgalma* ebben az esztendőben is szép sikerrel folyt. A *gazdasági cserkelek* a már kiülönően bevált német- és olaszországiakon kívül ezidén újabb bővültek, még pedig a mezőgazdasáigilag rendkívül fejlett daniával. A Szövetség országsszerte népszerű *háziipari tanfolyamait* ezidén is folytatta; a tanfolyamokat pompás kiállítások zárták le, amelyeknek nemcsak erkölcsi, hanem anyagi sikere is számottevő volt. Ezzel egyébként a Szövetség a háziipari termékek értékesítésének megszervezésébe is bekapcsolódott. A multban annyira bevált és egy-egy községnek, sőt környékének életére kiható *falunapokat* ebben az esztendőben is szép sikerrel rendezte meg a Szövetség. A gyermekegészségügyi, gazdaudvar- és dalos-versennyel, valamint helyi kiállításokkal egybekötött falunapok állomásait ebben az évben az alábbi nevek jelzik: *Adony, Derecske, Felsőörs, Kiskomárom,*

Nagyecsk, Nagydobos, Rajka, Szeged-Várostanya és Zsira. A falunapok sorából külön ki kell emelni a nagycentit, amelyen a Szövetség emlékünneperetében hódolt a legnagyobb magyar: Széchenyi István gróf halhatatlan emlékének. Juniusban a Szövetség Budapestben versenyt rendezett „Magyarország legjobb háziasszonya” szép címért. Első díjat nyert: Stemmer Judit, a putnoki állami felsőlánynevelő intézet növendéke. Mint a verseny győztese, július hó 2. és 9-ike között Párisban, a nemzetközi versenyen ő képviselte a magyar színeket és sikerült is második helyre felküzdenie magát. Ez a verseny a Falu-Gazdaszövetség számára komoly nemzetközi sikert hozott. November hó 7-én az erdőcsokonyai temetőben leleplezték *nagytádi Szabó István sírrelkét.* Az akkori miniszterelnök: Darányi Kálmán megnyitja után Mayer János ny. miniszter, a Szövetség elnöke mondott magaszárnyalású ünnepi beszédet.

Fokozódó szociális munka

A Szövetség választmányi ülésén résztvevők, továbbá a Szövetség képviselő-tagjai az országgyűlésen minden kínálkozó alkalmat megragadtak arra, hogy a falusi kisemberek kívánságai teljesedésbe menjenek. A Szö-

vetség illetékes helyekre nyomós feltejesésekkel élt a *földreform-földek terheinek csökkentése, a kórházi ápolási költségek rendezése, a nép-házak gyarapítása, a székérfuvarozási rendelet visszavonása és a mezőgaz-*

dasági népbiztosítás életrekelteése érdekében, hogy csak a legfontosabbakat említsük. Ugyanakkor a Szövetség hozzáforduló tagjai ügyeiben mindenkor a legnagyobb szeretettel és gondossággal eljár és rendkívül sok embernek a homlokáról törölte le a ráncot akár úgy, hogy kenyérhez juttatta, akár úgy, hogy valamely ügyes-bajos dolgot kedvezően elintézte. De a Szövetség szociális munkássága új és áldásos feladattal is bővült ebben az esztendőben. Ugyanis az év utolsó negyedében a Szövetség megkezdte a társadalmi erők megszervezését arra, hogy a *szegénysorú, falusi iskolás gyermekek naponta, a tanítási idő alatt egy-egy pohár tejhez és egy-egy darabka kenyérhez jussanak.* A Szövetség ezirányú munkásságát, amelynek élén *Schandl Károly* dr.-né, a Női Szakosztály elnöke, fáradhatatlanul buzgólkodott, nagyon szép siker koronázta.

A Szövetség egyébirányú működéséből ki kell emelnünk a február hó 8. és 9-én *Szombathelyen* tartott kerületi értekezletet, amelyen a Szövetség vezérkara erőtéljes falufeljesztő programot tárt a nyilvánosság elé. Figyelemreméltó volt a november hó 23-án, Budapesten megtartott értekezlet is, amelyen *Somogyváry Gyula*

országgy. képviselő és *Hoór Tempis Móric* egyet. tanár tartott rendkívül érdekes előadást arról, miként lenne az elektromos energia a falvakba bekapcsolható abból a célból, hogy az ócsó erőforrás felhasználásával a falvakban új, virágzó háziipari tevékenység indulhasson meg. Ez a mozgalom az *Új Kenyér-mozgalom* találó elnevezést kapta.

A Szövetség 1937. évi működésének krónikájához tartozik az is, hogy a Szövetség tisztviselői sűrűn résztvettek a járási értekezleteken, továbbá a testvérszervezetek megmozdulásain. A falusi kérdések népszerűsítése érdekében gyakran tartottak előadásokat úgy a fővárosban, mint a vidéken és a legszorosabb kapcsolatot ápolták az agrárszövetkezeti élet vezetőivel.

Meg kell említenünk, hogy a Szövetség 1937 június hó 13-án tartotta *Oroszában* nagysikerű közgyűlését; a bolgár gazdák mintegy 50 főnyi küldöttsége pedig december hó első napjaiban látogatást tett a Szövetségben és nagy érdeklődéssel hallgatta végig az ország legnagyobb agrár-szervezetének ismertetését. Végül meg kell emlékeznünk arról, hogy az Országos Mezőgazdasági Szociálpolitikai Tanács elnökévé *Mayer János*, ny. minisztert, a Szövetség elnökét nevezték ki; *Szekeres László* dr.-t, a Szövetség h. igazgatóját pedig érdemei elismeréséül m. kir. gazdasági tanácsosi címmel tüntették ki.

A „Vasárnap” új hivatása

Beszámolónk nem volna teljes, ha nem időznénk néhány pillanattig a *Vasárnap* 1937. évi működésénél. Magáról a működésről nincs sok mondanivalónk, hiszen a Szövetség tagjai minden héten maguk ellenőrizhetik a lap felelősségteljes munkáját. Itt csupán arra akarunk rámutatni, hogy 1937-ben a lap a földművelésügyi minisztérium utasítására egy rendkívül szép feladathoz jutott. Hosszabb szünet után ugyanis ebben az évben újra kiment néhány ezer magyar mezőgazdasági munkás Ausztriába és Nemetországba és feltejeszandó keresztül magyar véreinket megbizható hazai hirannyalval a *Vasárnap* látta el; másrészt ugyancsak a *Vasárnap* hasábjain jelentek meg minden héten, — az *Országos Gazdasági Munkaközvetítő Iroda* vezetőjének, Teólyes István dr.-nak kitűnő irányítása mellett — a hivatalos közlések, továbbá a munkások köréből érkező kérdézőködekre a pontos és megbizható válaszok. Tárgyilagosan megállapítható, hogy a *Vasárnap*-nak ez a munkája egyrészt az érdekelte munkásság, másrészt az

illetékes körök részéről a legteljesebb eismeréssel találkoztott.

A fenti rövid beszámolónk azt, hogy a *Falu-Gazdaszövetség* éri, hogy a kor és az események fokozott erő- és munkakifejtésre kötelezik. A falvak népének ez a kipróbált szervezete az eddiginél szeleesebb keretek között, nagyobb arányokban kell, hogy folytassa „falukutatói” tevékenységét, még pedig természetesen az eddigi értelemben; a szociális és gazdasági nehézségek orvosságainak felkutatása és kipróbálása terén. Hivatása nem az, hogy tudatossá tegye a bajt és a jajt, hanem hogy kitűszöbölje annak okait. Erre sürgeti a *Falu-Gazdaszövetséget* az az örvendetes tény is, hogy megkezdődött a magyar igazság felismerése és hazánk máris sokszáz faluval gyarapodott. A husz esztendő keresztül szenvedett testvéreket is hozzá kell ölelnünk a régi szervezethez és velük együtt, vállvetve kell dolgoznunk Nagy-

magyarországiért és annak kisémbereirért...

A **Falu-Gazdaszövetség** tehát tudatában van kötelességének, hivatalának. Annak azonban, hogy ezt a hivatását be is tölthesse, fontos előfeltétele az, hogy az illetékes tényezők a szükséges anyagi eszközöket rendelkezésére bocsássák, valamint az, hogy a falvak érdekelt népe egységesen és áldozatos munkára felkészülten sorakozzék fel a **Falu-Gazdaszövetség** lobogója alá.

Választmányi ülés

A közgyűlés előtt, december hó 13-án, a Szövetség **elnöki tanácsa**, majd **igazgatóválasztmány** ülést tartott, amelyen tudomásul vették a közgyűléssel kapcsolatos jelentéseket.

Az **igazgatóválasztmányi** ülést **Mayer János** ny. miniszter, elnök elfogultsága miatt **Kadán Károly** ny. államtitkár nyitotta meg. Megilletődött szavakban elbucszította a Szövetség nagy halottját, **sokorópátkai Szabó Istvánt**, akinek érdemeit a Szövetség jegyzőkönyvében örökíti meg. Ezután **Teólyes István** dr. előterjesztette a Szövetség **1937. évi működéséről** szóló jelentését, amelyet a választmány egyhangúlag és teljes elismeréssel tudomásul vett. A továbbiak

korán a választmány elfogadta a **zárszámadásokról** szóló jelentést, a **költségvetést**, végül **Szabó Sándor** dr. előadásában a Szövetség tisztviselői karára vonatkozó **fegyelmi szabályzatot**.

Anna főhercegnasszony látogatása a Faluszövetségben

Kitüntetett magas látogatásban vett része a Falu-Gazdaszövetségnek december hó 13-án délelőtt. **Anna királyi hercegnasszony** tekintette meg a Szövetséget dr. **Schandl Károlyné**, a női szakosztály elnökének vezetésével és melegen érdeklődött annak munkaprogramja iránt. **Mayer János** elnök üdvözlő szavai után **Teólyes István** dr. igazgató, **Szekeres László** dr. h. igazgató, **Agoston Béla** dr. főtitkár és **Kánya Terézia** szakosztályvezető tájékoztatták a magas vendéget a Szövetség munkájáról, aki az elért szép eredményekért legnagyobb elismerését fejezte ki. Különösen a **háziipari tanfolyamok mintakollekciója** s a Falu-Gazdaszövetség által rendezett **iskolagyermek-tejajándék** páratlanul nagyszerű eredményei nyerték meg a hercegnasszony tetszését, aki **Schandl Károlyné** szakosztályi elnöknek azt a kívánságát fejezte ki, hogy a falusi iskolagyermek tejtizoraitatását egy-két helyen szeretné személyesen is megtekinteni.

A képviselőház december 14-iki ülésén elfogadta az úgynevezett **OTBA-javaslatot**, majd rátértek az interpellációk tárgyalására.

Az interpellációkra elhangzott válaszok sorából elsősorban vitéz **Imrédy Béla** miniszterelnök nagyjelentőségű kijelentéseiről kell megemlékeznünk. A miniszterelnök nyilatkozataiban leszegezte, hogy az ország érdekeinek szolgálatában feltétlenül biztosítani kívánja a rendet, nyugalmat és fegyelmet és bejelentette, hogy a kormány **rövidesen betejeszti a földbirtokpolitikai javaslatot**. A miniszterelnök **hangoztatta**, hogy **messzemenő intézkedéseket fog tenni a kormány a falu szociális helyzetének javítása érdekében**. Ugyanígy értelmű kijelentést tett **Teleki Mihály** gróf földmívelésügyi miniszter is. A kormány minden körülmények között gondoskodni fog a kiserbők kiuzsorázásának megakadályozásáról. **Kunder Antal** kereskedelmi miniszter egy interpellációra válaszolva hangsúlyozta, hogy átlátja annak a fontosságát, hogy a rádiót a falusi lakosság számára is hozzáférhetővé tegye. A **rádió előfizetési díjak mérséklésére tárgyalások folynak**.

A NEP új elnöke

A **Nemzeti Egység Pártja** december 7-én értekezletet tartott, amelyen újjáalakította tisztkarát. Elnökké választották **Bárcsaj Ferencet**, a párt ügyvezetői tisztségére **Törs Tibor** főszerkesztő, országgyűlési képviselőt választották meg.

A pártértekezlet vitéz **Imrédy Béla** miniszterelnök indítványára tizenegy bizottság alakítását határozta el. A

bizottságok közül a birtokpolitikai bizottság elnökévé **Mayer János** ny. minisztert, a **Falu-Gazdaszövetség** elnökét; a közigazgatási bizottság elnökévé **Krúdy Ferencet**, a **Falu-Gazdaszövetség** alelnökét választották meg.

Csáky István az új külügyminiszter

A hivatalos lap december 11-iki száma közölte a főmértóságú **Kormányzó** Ur kéziratát, amellyel gróf **Csáky István** dr.-t, a külügyminisztérium eddigi kabinetfőnökét, külügyminiszterre nevezte ki. A kinevezés méltó elismerése a kiváló, fiatal diplomata képességeinek és eddigi sikeres munkásságának.

Bíró Pál, az ózdi kerület volt képviselője — mint lapunk más helyén megirtuk — mandátumáról lemondott. A kerület választópolgárainak népes küldöttsége **Borbély-Macskay Emil** főispán vezetésével december 13-án felkereste hivatalában **Csáky István** gróf külügyminisztert, hogy a kerület mandátumát neki ajánlja fel. A miniszter a küldöttség vezetőjének lelkesedéstől áthatott szavaira adott válaszában kijelentette, hogy a jelölést elfogadja.

Új államtitkár

A kormányzó ur **Öfóméltósága** **Szilassy Béla** dr. országgyűlési képviselőt, aki a visszacsatolás előtt magyarpárti képviselő volt a csehszlovák parlamentben, a felvidéki ügyek **államtitkárává** nevezte ki.

A HÉT POLITIKAJA

Hét új törvényjavaslatot nyújtott be a kormány

December 7-én ült össze az országgyűlés IV. ülészaka, amely már első érdemleges ülésén megtette az első komoly lépést a kormány nagyjelentőségű, a magyar élet tökéletes átforgalmazására hivatott reformterveinek megvalósítására.

Darányi Kálmán elnök a december 7-iki ülés megnyitása után elrendelte a képviselőház új alelnökeinek megválasztását. A képviselőház nagy többséggel vitéz **Bobory Györgyöt** és **Szinyey Merse** Jenőt választotta meg alelnökké. Háznagy újból **Putnokai Mór** lett.

A választások megejtése után **Darányi Kálmán** elnök megnyitotta a képviselőház negyedik ülészákát, majd a kormány az alább felsorolt hét törvényjavaslatot nyújtotta be:

1. A **keresetek halmozásának és a férjnek közszolgálati alkalmazásának korlátozásáról**. (A törvényjavaslat értelmében nyugdíjasok, özvegyek és ellátásban részesülő elvált nők nyugdíját, ha egyéb keresetük meghaladja a közpénztárból élvezett ellátásuk felét, megféle mértékben csökkenteni kell. A kereset és a csökkentett nyugdíj együttes összege egy esetben sem haladhatja meg a miniszteri nyugdíj összegét. A további rendelkezések szerint azokat a közalkalmazásban levő férjnek nőket elbocsátani, nyugdíjazni, illetve végkielégíteni kell, akiknek akár magán-, akár közalkalmazásban levő férje bizonyos fizetési fokozat összegének megfelelő összegű fizetést élvez.

2. A **közzolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok anyagi helyzetének csatlóvédelmet szolgáló javításáról**. A javaslat a gyermekek után bizonyos összegű családi pótlékot állapít meg.

3. A **VIII.—XI. fizetési osztályba tartozó közzolgálati tisztviselők korpótlékáról**. A javaslat a magasabb fizetési osztályba nem kerülő, kisfizetű köztisztviselők, közalkalmazottak részére havi 5—15 pengő korpótlék fizetését teszi lehetővé.

4. A **negyedik javaslat a vármé-**

gyei, városi és községi alkalmazottak, valamint a nem állami tanszemélyzet részére betegsegélyezésről intézkedik.

5. Az **ötödik és iparban, kereskedelemben, bányászatban és kohászatban alkalmazott munkások gyermeknevelési pótlékára** vonatkozik.

6. Benyújtotta továbbá a kormány az **egyes állományokkal való kereskedelmi és forgalmi viszony rendezéséről** és végül

7. A **honvédelemről** szóló törvényjavaslatot.

A benyújtott törvényjavaslatokat a képviselőház nyomban a bizottságok elé utalta, amelyek beható vita alá vették és a javaslatokon több, a szociális célkitűzéseket tökéletesebben megvalósító módosítást végeztek.

Rövidesen a Ház elé kerül a földbirtok-reformpolitikai javaslat

A képviselőház december 13-iki ülésén **Darányi Kálmán** elnök bejelentette **Csáky István** gróf külügyminiszterre történt kinevezését, amit a Ház lelkes tüsssal vett tudomásul, majd a képviselőház megkezdte a szociális törvényjavaslatok tárgyalását.

Elsősorban a **VIII.—IX-ik fizetési osztályba tartozó közzolgálati tisztviselők korpótlékáról** szóló javaslatot vették tárgyalás alá. A képviselőház a javaslatot, **Reményi-Schneller** Lajos pénzügyminiszter rövid felszólalása után, elfogadta.

Rátértek ezután a **tisztviselői családi pótlékokról** szóló javaslat vitájára. A képviselőház ezt a javaslatot is elfogadta.

Soron az **önkormányzati alkalmazottak és a nem állami tanítóktól OTBA-ellátásáról** szóló javaslat vitája következett. A vita során felszólalt **Fencik István** felvidéki képviselő is, aki megdöbbenő adatokat sorolt fel a csehek állami intézményeiről. Ráműtött arra, hogy a felvidéki mezőgazdasági lakosság tulajdonmórése 1914-ben evett utóljára buzakenyert és szalonát.

Az elmúlt hét külpolitikai eseményei sorában elsősorban arról kell beszámolnunk, hogy Mussolini országának, Olaszországnak külügyminisztere, **Ciano** gróf, a Duce hűséges és kiváló munkatársa, a közeli napokban Magyarországra érkezik, hogy eleget tegyen a Főmértóságú Kormányzó Ur vadászatra szóló meghívásának. **Ciano** gróf magyarországi utazásával kapcsolatosan az olasz lapok nagy melegséggel és szeretettel írnak ismét Magyarországról, amely természetesen nagyarányú előkészületeket tett a Duce munkatársának méltó fogadtatására, mert ez lesz a legelső alkalom arra, hogy a **magyarság háláját és köszönetét fejezze ki Olaszországról** a bécsi döntésért.

A Csehszlovákiának ítélt területen, különösen Kárpátalján, egyre borzalmasabbak a viszonyok. A lakosság nemcsak súlyos nélkülözéseknek és szörnyű télnek néz elbe, de véres üldözötteseket is kell elszenvednie a Magyarországhoz való csatlakozásra irányuló követelésnek kifejezése miatt. **Mecenzeji** anyeinek magyar érzésű német lakossága többrányú akcióit is kezdeményezett visszacsatoltatása érdekében, véres összeküzdésre került a sor a Magyarország mellett tüntető lakosság és a cseh katonaság között. A **mecenzeji** eset kapcsán **Eszterházy János** gróf, a csehszlovákiai magyarság vezére, hosszabb nyilatkozatban foglalkozott a magyarság sorsával. Kijelentette, hogy amennyiben hivatalos helyen nem találunk megértésre a magyarság jogos követeléseit, akkor — úgy mond — „**fajom érdekében a legelsőszintű harc eszközközkhöz nyulok...**”

Jugoszláviában december 18-án zajlott le a képviselőválasztás; a választás során a **Sztójadinovits-kormány** győzelmet aratott.

LAPZÁRTA

Kettős öngyilkosság Szegeden

Gerle Imre dr. 75 éves ügyvéd, földbirtokos, m. kir. kormányfőtanácsos és 55 éves felesége december hó 14-én Szegeden, **Tisza Lajos-körút** 69. szám alatt levő lakásukon **közös áhátározással öngyilkosságot követeltek** el. **Gerle** dr. előbb feleségét lötte agyon, majd maga ellen fordította a fegyvert. **Mindketten meghaltak**.

A széles körökben ismert ügyvéd öngyilkosságának oka, hogy hosszú betegsége munkaképtelenné tette, felesége pedig képtelen volt gazdaságuk és gőzmalmuk vezetésének reáhaláló örösi munkájával megküzdni. A házaspárnak két leánya és két fia maradt.

Németországban járt munkásteveinkhez!

Már több alkalommal felhivtuk Németországban járt munkásteveink figyelmét arra, hogy a *Vasárnap* fel fogja őket keresni otthonukban is, nyomban azután, amint valamennyien hazaértek.

Ennek az ígéretnek kívánunk eleget tenni most, amikor lapunk egy példányával bekopogtatunk munkásteveink ajtaján, hogy emlékeztessünk mindenkit arra a bensőséges kapcsolatra, amely fél-év alatt a *Vasárnap* és az idegenben helyüket derekasan megálló véreink között a bizalom és barátság szálaiból szövődött.

Feljogosítva érezzük magunkat arra is, hogy kéressel forduljunk munkásteveinkhez. Azzal a kéressel, hogy

az újsághoz csatolt befizetési lapon küldjenek be félévi előfizetési díj fejében két pengőt.

Mi a pénz beérkezése után azonnal megindítjuk a *VASÁRNAP*-ot

és az első példánnyal megküldjük ajándék naptárunkat is. A két pengő feladása alkalmával a postának 6 fillért kell fizetni; ez a módszer tehát olcsóbb, mintha postautalványt vennének igénybe.

Ha munkásteveink kérésünknek eleget tesznek, úgy mindenki mást megelőzve,

a **VASÁRNAP** hasábjairól fognak tudomást szerezni a jövő évi külföldi munkásszerződtek helyéről és feltételeiről;

megszerzik maguknak mindazokat az előnyöket, amelyekben a *Vasárnap* olvasói részesíti; végül nemcsak előfizetői lesznek a legolcsóbb és legnépszerűbb falusi hetilapnak, de katonái annak a tábornak, amely tábor minden egyes tagjának ügyét és sorsát szíven viseli a *VASÁRNAP*.

Abban a reményben, hogy földművesvéreink

egyrészt a munkánkba vetett bizalommal, másrészt

saját érdekeik parancsát is követve, valamennyien felsorakoznak zászlónk alá,

a régi, kipróbált barátsággal és szolgálatkészséggel várunk soraink közé mindenkit és magyar szívvel köszöntjük a Németországban járt munkássereg valamennyi férfi- és nőtagját.

Ha ez a felszólításunk olyan munkásteveink kezébe kerül, aki már előfizetett lapunkra, kérjük, tekintse kérésünket tárgyalannak. Az újságot és befizetési lapot pedig adja át egy ismerősének és szólítsa fel: csatlakozzék hozzánk.

VASÁRNAP
szerkesztőse és kiadóhivatala
Budapest, V., Báthory-u. 24.

A Németországban járt munkásteveinktől az utóbbi napokban nagy számban érkeztek különböző kérdésközökre, reklamációkra a jövő héten — karácsonyi számunkban — válaszolunk.

Kéthangoros
HARMONIKA
jóhangu ... P 10⁻
FARSANGHARMONIKA
erősebb hangu... P 18⁻
MAGYAR CIKERA P 6⁻

JÁTEKHEGEDŰ P 2⁻

ISKOLAHEGEDŰ
jávorfából, jó szereléssel ... P 11⁵⁰

MANDOLIN jóhangu ... P 12⁻

TÁROGATÓ öblőshangu P 30⁻

Gramofon • Zongora
Rádió

Minden hangszer

Sternberg

királyi és udvari hangszergyár
Budapest, VII., Rákóczi-ut. 60.

148 vagon cukor és 17 millió liter tej a falu szegényeinek

Ismételten beszámolt a *Vasárnap* a magyar kormányának a falusi lakosság egészségügyi és szociális helyzetének javítása érdekében kezdeményezett akcióiról, amelyek egyre szélesebb kereteket öltenek. A legutóbbi napokban vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter, *Johan* Béla belügyi államtitkár és *Esztégar* Lajos pécsi h. polgármester értekezleten tárgyalhatták a sajátot a kormány által a nagysikerű *Zöldkereszt-mozgalom* és a *Stefánia Szövetség* útján kifejtett szociális munkásságáról. Ez a tárgyalás — mint az az alábbiakból kitűnik, — meggyőző bizonyossága annak, hogy a magyar kormány felismerte annak halaszthatatlan szükségességét, hogy azokat a kulturális és szociális akciókat, amelyeket egyes intézmények, így elsősorban a *Falu-Gazdaszövetség* is kezdeményeztek és lehetőségeik szűkebb keretei között sikerrel bonyolítottak le, az egész országra kiterjedő szervezett bekapcsolásává általánossá, országossá kell tenni. Ez történik akkor,

amikor a *Zöldkereszt-mozgalom* ingyen cukrot és tejet juttat minden rászoruló falusi gyermeknek.

De ez a szellem nyilvánult meg a kormányban abban az intézkedésében is, amellyel a cukor árat mintegy husz százalékkal mérsékelte.

Az országos cukor- és tejakció jelentőségét a legbeszédebben a számok méltatják: az 1935-ben tiz vagon cukorral kezdett cukorakció 1939 január elsején eléri a 148 vagon mennyiséget. A tejakció, amelyet szinte fel sem beszélhető áldásos eredménnyel a múlt esztendőben kezdeményezett a *Falu-Gazdaszövetség*, több községben a belügyminisztérium támogatásával, a jövő évben 16—17 millió liter tejet fog a falvak rászoruló, tej nélkül sínylő csecsemőinek és iskolás gyermekeinek juttatni.

Ez a tejmennyiség kizárólag a falvak gyermekeinek jut.

mert ebben a számban nincsenek

benne a budapesti és vidéki városi tejakciók során kiosztásra kerülő mennyiségek.

A falvak egészségügyére nagy jelentősége lesz annak, hogy — amint már megirtuk, — a belügyminiszter újabbán 206 községben rendszeresített orvosi állást úgy, hogy ezzel az intézkedéssel sikerült az orvost közelebb vinni a falvak népéhez s amíg eddig sok olyan község volt, ahová havonta csak egyszer (esetleg egyszer sem) jutott el az orvos, a jövőben csak két olyan törvényhatóság lesz az országban, ahová csak hetenként kétszer jut orvos.

Ismételten szövegeltette a *Vasárnap* azt a megdöbbentő tényt is, hogy a magyar falvak túlnyomó részében fertőztek, az egészségre ártalmasak a kutak.

Az elmúlt tiz esztendő alatt az állam mintegy 670 kutat készíttetett, míg a jövő évben 500 helyen — tehát csaknem annyi helyen, mint eddig tiz esztendő alatt — fog egészséges vizet szolgáltató kutat létesíteni.

Szatmárnemegyében, ahol a legtöbb gyermekü családok élnek, a kormány akcióit kezdeményez a munkanélküli emberek szövetkezeti alapon való foglalkoztatására és ezen a révén való felfegyverzésére.

Amint látjuk, tehát mindaz, ami eddig panasz, kérdés, esetleg reményesség volt csupán a falu kisemberei számára, az most alkotásokká válik: gyors iramban megindul a népi szociális politika, hogy szolgálja a magyar fajta, a magyar haza fejlődését, erősítését. . .

Trianon rövidesen lomtárba kerül. Sir Robert Gower új jóslata

Azon a vacsorán, amelyet a londoni magyar társaság tagjai adtak az új londoni magyar királyi követ, *Barca* György tiszteleltére, az angol közélet számos előkelősége jelent meg, köztük Sir Robert Gower vezetésével az angol alsóház magyarbarát csoportjának közel harminc tagja. A vacsorán Sir Robert Gower is felszólalt, mint a brit képviselő magyarbarát csoportjának elnöke és nagyjelentőségű beszédében a következőket mondotta:

— Megjósoltam, hogy nem sokára felderül az igazság hajnala a nagy és dicső magyar nemzet egén. Akkor kevesen gondolták, hogy jóslatom ilyen gyorsan valóra válik. Ami *Csehszlovákia* esetében történt, az csak bevezetése annak a folyamatnak, amely visszatérést jelent ama fenkölt erkölcsi elvekhez, amelyeknek a nemzetközi viszonylatokat uralni kell.

— Újból jószok:

még az összes jelenlévők életében teljesülni fog Magyarország valamennyi jogos köve-

télése és Trianon minden igazságtalansága a történelmi mult lomtárába kerül.

Sir Robert Gower kijelentette, hogy az alsóház magyarbarát csoportjának több mint kétszáz tagja nevében beszél.

Azt, hogy újabb jóslata is teljesüljön, az egész világ minden magyarja tisztá szívvel kívánja. De küzdeni is fog érte, hogy nemes és előkelő barátai bizalmára méltó legyen. A magyar igazság onctelen harcosait pedig szívének öszinte szeretetével üdvözli.

Kétszáz ezer liter olajat adnak naponta a lispei kutak

A lispei olajmezőkön az első hat eredményesen működő kut hozama már elérte a napi 200.000 litert. Számítások szerint a termelés mennyisége a jövő év végére eléri a napi hatvan vagon.

Igazi fajvédelem

az, amelyet hangzatos jelszavaktól mentesen, földbirtokpolitikai célkitűzései megvalósításával szolgálja kiván a magyar kormány. A végrehajtásra váró népi szociális program gerincét kétségkívül a földbirtokpolitikai tervek alkotják, amelyek szerint — ahogyan *Telek* Mihály gróf földművelésügyi miniszter *Kiskunhalason*, választói előtt kifejtette, — a magyar földön a magyarság fog gazdálkodni a jövőben. Részvénytársaságok, haszonleső idegenek nem üzérkedhetnek a jövőben a magyar földdel. De a részvénytársaságokon és beszállított idegeneken kívül erőlyes kézzel lép fel a kormány azokkal szemben is, akik az áldott földet parlagon hevertetik. Kiszéreltek létesítése, mezőgazdasági munkások özvegyeinek biztosítása, munkásházak építése, a növényvédők szerek árának leszállítása, a kartelek hatalmának letörése; ennek a fajvédő politikának egy-egy fontos és öröndetes állomása lesz, amelyek eredménye — ezen a fajvédelmen keresztül — a tőkletes honvédelem kiépítése. . . A falvak népe lelkes örömmel állítja a maga erejét az érdekében alkotó *Imrédy-kormány* szolgálatába, hogy terveit a haza érdekében meg is tudja valósítani.

Népszámlálás lesz a Felvidéken

A m. kir. honvédezerkar főnöke december 7-én rendeletet adott ki, amelyben elrendelte a visszacsatolt területek népességének összeírását december 14-ike és 15-ike közti éjjeli állapot alapulvételével. Az összeírás a népesség adatainak számbavételére, az épületek és lakások főadatainak tudakolására, valamint a földbirtokviszonyokra, az állat- és járműállományra stb. vonatkozó legfontosabb adatok begyűjtésére terjed ki. Az összeírást a M. kir. Központi Statisztikai Hivatal vezeti és december 15-ike és 22-ike között hajtják végre.

ADÁS-VÉTEL

Fajtisztá, gyönyörű angorák olcsón eladó. Cim: *Béldi Jolán, Sárszentmiklós, Fejér-megy.*

Tizenháromezer hold földet kishaszonbérloknek ad az egri székesfőképtalan

Egyik fővárosi napilap hirt ad arról, hogy *keréken 13.000 katasztrális holdat juttat kishaszonbérletek formájában*, részben nincstelen zsellérembereknek, részben pedig olyan törpebirtokosoknak, akikben eddig is meg volt a szándék újabb területek szerzésére, de erre eddig nem volt módjuk.

Az egri székesfőképtalanak ma körülbelül 70 ezer katasztrális holdnyi birtoka van. Ezek nagy részét *Borsod és Heves vármegye* területére esnek, de nem összefüggő birtoktömegek. *Szihalom, Egerfarmsok, Négyes, Borsod-ivánka, Poroszló, Tiszapolgár* határában fekszik a képtalan birtokok nagy része, amelyeken belterjes gazdálkodás folyik. Jól tájékozott körök azt is tudják, hogy a *Tikos- és Borostás-pusztá, valamint a fővényesági birtokrészek kerülne parcellázás alá*. Ezek a birtokok ott fekszenek a Tisza partján és nemcsak jó szántókat, de kővér legelőket is találni itt. A Tisza áradásaitól védve vannak, mert éppen ezen a vidéken végezték el azokat a nagyszabású ármentesítési munkálatokat, melyeket még *Gömbös Gyula* miniszterelnök rendelt el. A földbirtokpolitikai célokra leadandó területek parcellázását — hir szerint — *már a tavasz folyamán meg is kezdenék, hogy az új gazdasági esztendőben már a kishaszonbérlok dolgozhassanak rajtuk.*

A felvidéki hitelszövetkezetek átvétele

A fészabadt területen működő hitelszövetkezetek tömegesen keresték fel az *Országos Központi Hitelszövetkezetet* azzal a kéréssel, hogy vegye fel őket körükébe és tegye lehetővé további zavartalan működésüket. December hó közepéig *260 a jelentkezett felvidéki hitelszövetkezetek száma* és az OKH már minden intézkedést megtett arra nézve, hogy ezeket a maga hálózatába bekapcsolva, eredményes működésüket biztosítsa. Ami a Felvidéken működő *Földműves Kölcsönös Pénztárakat* illeti, ezek a pénztárak mintegy 50.000 magyar gazda részére folyósítottak hiteleket. E pénztárak tagjai magyar, szlovák, ruszin, vagy német gazdák s miután a vezetés kizárólag a magyar érdekek szolgálatába állítja ezeket az intézeteket, az OKH minden megrázkódtatás nélkül tovább építheti ezt a beállított hálózatot a saját irányelveinek megfelelően.

Emelték a dohánybeváltási árat

A *Budapesti Közlöny* (hivatalos lap) december 8-iki, csütörtöki száma közli a pénzügyminiszter rendeletét az 1938. évi dohánybeváltási árról. E rendeletben a pénzügyminiszter az *Állandó Dohánytermelési Szaktanács* javaslatára, főképpen a mezőgazdasági munkabérek emelkedésére való tekintettel, a több munkát igénylő kerti dohány árát 10 százalékkal, a nagylevelű dohány árát pedig öt százalékkal emeli. A kapadohánynál az ár emelés valamivel kisebb-méretű. A pénzügyminiszter így módon a dohánytermelést jövedelmesebbé tette és ezáltal a dohánykértészek keresetét is emelte. Emellett a dohánykertészek helyzetén még oly módon is segíteni kíván, hogy a most megújítandó dohánykertészszerződéseket külön bizottságok után felülvizsgálta.

A Szövetkezetek Szövetsége új elnöke: Schandl Károly dr.

December 12-én délután tartotta rendes évi közgyűlését a *Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége*, a Falu-Gazdasági Szövetség Bátorhy-utcai székházában. A közgyűlésen, amelyen a politikai, gazdasági és szövetkezeti élet számos kiválója vett részt, *Schandl Károly dr. m. kir. titkos tanácsos*, a Szövetség h. elnöke elnököl.

Elnöki megnyitójában elsősorban a magyarlakta Felvidék felszabadításáról emlékezett meg, amely a szövetkezeti mozgalomnak is nagy erőgyarapodást hozott.

Körülbelül 400 fogyasztási szövetkezet, 300 hitelszövetkezet és 20 egyéb szövetkezet került vissza,

így a csonkaország körülbelül négyezer szövetkezetből álló hálózata, közel ötezerre emelkedett, amelyek a megnőtt ország lakosságának nagyobb részét magukban foglalják. Az elnök javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy a magyar szövetkezetek nevében hódolatot fejezi ki a Kormányhoz az *Öfoméltóságának* s táviratilag üdvözlí *Imreidy Béla* miniszterelnököt, *Kánya Kálmán* ny. külügyminisztert és *Telesi Pál* gróf kultuszminisztert.

Ezután kifejtette *Schandl Károly dr.*, hogy a szövetkezetek a magyar gazdasági életben mindinkább fokozódó jelentőségű szerephez jutnak. A polgári társadalom megnyugvással látja, hogy a megalósításra váró gazdasági és szociális reformok igazi hordozói a szövetkezetek, amelyek emellegyva fontos tényezői a kormány gazdasági és szociális programjának is.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitóját *Dömötör László dr. m. kir. gazdasági főtanácsos*, a Hangya alelnöke, magasszárnyalású és gondolatokban gazdag beszédben emlékezett meg

néhai Balogh Elemérről, a Hangya kiváló érdemű egykori vezérigazgatójáról, illetve elnökéről.

Vázolta azt a hatalmas munkát, amelyet *Balogh Elemér* végzett, amikor

szinte a semmiből teremtette meg a Hangyát és hatalmas szövetkezeti hálózatát s azt nemcsak nagyvá fejlesztette, de a háborús és a gazdasági válság nehezegein keresztül meg is tudta óvni az összeomlástól. *Balogh Elemér* egyik legnagyobb alkotása a Közgazdasági Egyetem, amely létezését *Balogh Elemér* kezdeményezésének és a Hangya nagyszögű alapítványának köszönheti. Végül az előadó utalt arra, hogy *Balogh Elemér* szövetkezeti munkásságát ugyanazok az elvek irányították, amelyek most a jobb nemzeti jövőnkét előkészítő nemzedék előtt lebegnek.

Dömötör László dr. emlékbeszédét lelkes tapsal fogadta a közgyűlés hallgatósága, majd *Somssich Gyula* gróf, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetek vezérigazgatója szólalt fel s hivatkozva a Szövetség eddigi elnökének: *Mailáth József* grófnak kiváló érdemeire, azt indítványozta, hogy a Szövetség közgyűlése válassza meg *Mailáth József* grófot a Szövetség örökös tiszteletbeli elnökévé.

Schandl Károly dr.-t pedig, aki Mailáth József gróf betegeskedése folytán évek óta ténylegesen irányította a Szövetséget, a Szövetség elnökévé.

Indítványát a közgyűlés egyhangulag magáévá tette.

Schandl Károly dr. köszönetét fejezte ki a megnyilvánult bizalomért s emlékeztetett arra, hogy a Szövetség három évtizeden keresztül *Mailáth József* elnöktele alatt kiválóan teljesítette hivatását. Programot adni felesleges: a Szövetség *Károlyi Sándor* gróf, *Darányi Ignác* és *Mailáth József* gróf szellemében fogja munkáját folytatni.

Ezután *Kuncz Odón* dr. egyetemi tanár, a Szövetség ügyvezető-alelnöke tartotta meg beszámolóját a Szövetség 1937. évi tevékenységéről, majd a közgyűlés letérve a múlt évi zárszámadásokat, s a folyó évi költségvetést, végül a számvizsgáló bizottsági tagokat választották meg.

A közgyűlés az elnök zárószavaival végetért.

Milyen sorrendben fogják igénybe venni a földeket?

Telesi miniszter a kisbirtokról

Vasárnap, december 11-én tartotta az *Országos Magyar Gazdasági Egyesület* ezévi rendes közgyűlését a téli gazdahét keretében.

Somssich László gróf, felsőházi tag, elnök megnyitóbeszéde után *Telesi Mihály* gróf, földmivelségi miniszter emelkedett szólásra.

Az üdvözlések megköszönése után rámutatott arra, hogy ma egy reformkorszak küszöbén vagyunk, amelynek gócpontjában az állott magyar föld sorsa áll. A reformok célkitűzése az kell, hogy legyen, hogy minél több önálló egzisztenciát teremtsünk ebben az országban.

Ismertette ezután a miniszter a tervezett *kisbirtokai rendszerre* vonatkozó elgondolásait és bejelentette, hogy ehhez

elsősorban a parlagon heverő földek, másodsorban az idegen állampolgárok, majd a bankok, részvényláraságok birtokai, a köztöbirtokok és végül az ősi földek vendők igénybe.

Hangsúlyozta a miniszter, hogy az

A miniszter után *Szilassy Béla* dr. államtitkár szólalt fel, megilletődött hangon a felvidéki gazdasági helyzetéről nevében és hangsúlyozta, hogy a felvidéki gazdák ki akarják venni részüket az országépítés munkájából. Rámutatott arra, hogy

idegenfajú elemek letelepedése és letelepítése ellen nagyszámú kishaszonbérletek létesítésével lehet védekezni.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után az irodalmi díjak odaítélése és kiosztása következett, majd az elhalálozás folytán megüresedett alelnöki tisztségekre *Fodor Jenő*, a felvidéki gazdasági egyesületek szövetségének elnökét és *Manning G. Adolf* irodalmi jószágigazgatót választották meg.

Az OMGE által évente rendezni szokott *gazdahét* idei ülésorozata ismét alkalmat nyújtott a magyar gazdasági élet irányító és vezető szakértő tényezőinek arra, hogy ismertessék, megvitassák a mezőgazdasági legfontosabb kérdéseit és ügyeit. Különös érdeklődésre tarthatótt számot *Fodor Jenőnek*, a felvidéki gazdasági egyesületek szövetségének elnökének a Felvidék mezőgazdasági életéről tartott előadása. Rámutatott az előadó, többek között, arra, hogy a csehek a sokszor emlegetett földreformot a Felvidék elnemzetlenítésére használták fel, amennyiben *cseh telepeket telepítettek a magyar földekre.*

A pompás és értékes előadást nagy tetszéssel fogadta az előkelő agrárközönség.

A magyar mezőgazdaság helyzetét különben összefoglalóan az *OMGE évi jelentése* ismerteti, amely az agrárkérdések taglalása előtt, hódolattal emlékezik meg a fömeltőség kormányzó urnak az Alföld öntözése érdekében tett kezdeményezéséről és áhíttal szót *Szent Istvánról*, aki nemcsak a magyar államot alapította meg, hanem első apostola volt a magyar agrárkulturának is. A jelentés szerint

a mezőgazdaság helyzete az előző évvel szemben országos átlagban mintegy 10 százalékkal javult,

amit a föld iránt mutatkozó élénk kereslet, a mezőgazdasági munkabérek jelentékeny emelkedése és a gazdák adófizetési, valamint adósság-törlesztő készségének kedvező alakulása bizonyít.

Az *OMGE szakosztályai* a gazdahét keretében nagyfontosságú szakkérdéseket vitattak meg, a gazdák élénk érdeklődése mellett.

A felvidéki buza ára

A magyar kormány egyik fontos feladatának tekinti az anyország visszatért Felvidék gazdasági életének a megnyugvobodott haza vérkeringésébe való minél gyorsabb, zökkenőmentes bekapcsolását.

Mindenekelőtt a buza árának méltányos megállapítása történt meg. A magyar kormány a felvidéki gazdasághoz való tekintettel, a trianoni Magyarország területén érvényben volt métermázsánkénti 19.25 pengőben megállapított minimális árat a Felvidék vasuti állomásain legalább 20.25 pengőben szabta meg, amely ár 15 tonna 80 kg fajsúlyú, egyébként szokványos rakományokra, vasuti kocsiakra rakva érteendő, míg folyami állomáson a buza ára uszályra rakva 20.75 pengő.

A „*Futura*” a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Rézvénytársasága gondoskodni fog arról, hogy a termelő ezt az árat tényleg meg is kapja.

Illetékes körök felhívják a felvidéki gazdákönzség figyelmét, hogy ragaszkodjék a fenti árat kifizetéséhez és ne engedje magát félrevezetni, esetleg olyan kereskedőtől, akik a gazdákönzség bizalmával visszaélve, olcsóbb áron próbálják megvásárolni a terményeket.

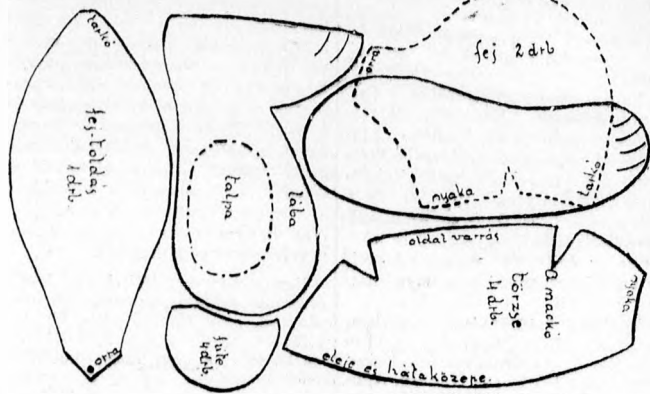
A FALUSI OTTHON

Karácsonyi játékok.

Mindenkinek akad olyan anyagi a rongyoszsákban, amiből könnyen elkészítheti házilag a macskót. Persze legszébb plüssből, vagy szőrméből, de nagyon szépen meg lehet csinálni flanelből is. 70 cm széles anyagból 20 cm-re van szükség.

Rajzoljuk le az alábbi szabásmintát úgy, hogy ráfektetünk átlátszó papírt. Helyszüké miatt a macsó feje a karba is bele van rajzolva, ezért, hogy könnyű legyen lerajzolni, szaggatott vonallal rajzoljuk. Az átlátszó papírosról rajzoljuk át kemény pa-

Azért ne varrjuk a végtagokat a törzshöz, hanem inkább dróttal erősítsük fel. Nagyon egyszerűen megcsinálhatjuk, hogy a fej forgatható legyen, akármelyik vaskereskedésben vagy vegyeskereskedésben kapunk sasszeget. Kivágunk kemény papírból valamivel szűkebb karikát, mint a macsó nyaka, bevonjuk a macsó anyagával, aztán a közepén átfűzzük rajta a sasszeget és széthajtuk a két szárát, hogy forgatható legyen. Az egyik karikát a törzshöz, másikat a fejhez varrjuk. A végtagokat legjobb rozsdamentes alumínium-dróttal felerősíteni. Levágunk a drótból

Macsó szabásmintája.

pirra (természetesen nagyobbra, mint a minta) és vágjuk valamennyit részt pontosan a vonal mentén. Ha ezt megcsináltuk, fektessük az anyagra és most az anyagon rajzoljuk körül a mintát pontosan, úgy könnyű lesz kiszabni. A szabásmintán fel van tüntetve, hogy melyik részből hány darabra van szükség, ügyeljünk azonban az egyes darabok kiszabásánál arra is, hogy az anyagnak melyik a színe és vizsgálja. A szabásrajz mellett még legalább 3—4 mm-t hagyjunk a varrásra.

Ha ki vannak szabva az egyes darabok, varrjuk össze először a macsó törzsének elejét és háta közepét, majd varrjuk össze az oldalvarrásnál V-alakban megjelölt részeket (ez persze vonatkozik a fejen látható ugyanilyen jelre is) és ezután összevarrhatjuk az elejét és hátát úgy, hogy a nyakát nyitva hagyjuk a tömésnek. A fejen ponttal van megjelölve az a hely, ahonnan a fejtoldást kell kezdeni. Aki nem gyakorlott a varrásban, az előbb inkább fercéleje ösze, a fejtoldásnak éppen a tarkóját kell érn. A lábakat a talpakon, a karokat pedig a rajzon pontosított vonallal feltüntetett részen kell nyitva hagyni a tömésnek. Töméshez legjobb a kóc, de nagyon jó a fagyapót is, ezt ismerős boltos ingyen is adja (árucomagolásnál használják törés ellen). Ha már a macsó minden tagját szépen összevarrtuk, kitömöttük, de nagyon vigyázzunk arra, hogy a tömésnél ne nyujtsuk ki az anyagot és mégis keményre legyen tömve. A fűrészpor nem jó, mert sulyos és amint szárad, összeeszik; a macskónak nem lesz tartása.

Mindig kedvesebb a gyermeknek az a játék, amin van valami mozgatni való.

Minden hangszer

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hírneves

Reményi Mihály

hangszertelépén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet

Gazdatudnivalók

A FÖZELEKTÖK ÉS A PAPIKA ELTARTÁSA

A spárgatököt e célból a fagy beállta előtt kell összeszedni, még pedig szárával együtt. Azután a megszikkadt tököt tejsűrűségű mésszel bemázoljuk, majd ha az első bemeszélés megszáradt, a bemeszélést megismételjük. Végül a tököt polcokra rakjuk.

A paprikát legjobb alacsony faladában teljesen kiszárított homok közé rétegezni, úgy hogy a láda fenekére kétujjnyi homokot terítünk s arra rakjuk egymás mellé az egészséges, száraz időben leszedett paprikákat úgy, hogy egymást ne érintsék. A legfelső paprikasor fölé 2—3 ujjnyi homokot rakunk. Végül a ládát deszkafedéllel befedjük és száraz fagymentes helyre állítjuk. A paprika így februárig is eltartható.

A LÓBAB HASZNA

Ha keressük annak okát, hogy az állatnevelésben miért olyan lassan haladunk, hogy miért nem tud a kisgazdaközönség olyan formás, nagytermű és gyorsan fejlődő állatokat előállítani, mint jól vezetett uradalmi tenyészteteink, akkor az okot majdnem mindig abban találjuk meg, hogy fejlődő állataink kénytelenek nélkülözni a legfontosabb testépítőanyagot: a fehérjét. Ennek további oka pedig az, hogy a fehérjés abrakfélék drágák s így a kistenyésztő azokat nem tudja megfizetni. Ezen a helyzeten változtatás úgy remélhető és eszközölhető, ha iparkodunk magunk termelni olyan szénakát és magvakat, melyek fehérjében gazdagok.

Ilyen fehérjében gazdag hüvelyesmag a lóbab. Egy kg lóbab felér a buza, rozs, árpa kg-jának tápláló hatásával, de kétszerannyi fehérje van benne, mint a gabonafélék korpájában és háromszor annyi, mint a gabonafélék darájában.

Termése két holdankint a csapadékvízonyoktól függően 5 és 15 q között ingadozhat. E nagy különbségnek oka az, hogy a tartos szárazságok nagyon megsínyli, míg a nedves-meleghajlat alatt szép eredménnyel ke-

csesget. Ezért nem a szárazságra hajló, hanem inkább a csapadékosabb vidékeken lesz érdemes természetesen foglalkozni.

Talaj tekintetben is vannak igényei. Így az olyan talaj, mely nagyon laza (homok), vagy az olyan, mely tulnedves, a lóbab termesztésére nem alkalmas. Legjobbham megfelel neki a középkötött, mészből hiányt nem szenvedő agyag-vályog, vagy humuszus homoktalaj. Mészszegény talajon a meszest okvetlenül megkívánja és meghalja.

Mint a hüvelyeseket általában, nem célszerű közvetlenül istállótrágyázással részesíteni, mert akkor rossz lesz a megkötése. De a foszforsavtrágyaért hálás lesz.

Földjét a vetést megelőző ősszel mélyen meg kell szántani s így számára a talajban lehetőleg sok téli nedvességet biztosítani. Ezzel biztosíthatjuk a jó tenyésztésének második feltételét: a korai vetés lehetőségét is, mert hiszen így a tél végén csak meg kell a földet fogsolni és kész a legjobb vetőágy.

Korán kell vetni, lehetőleg március első felében. Korai vetésével elrjúk ugyanis azt, hogy kellőképp megerősödjék s így kevésbé szenved abban az időnyben, mikor a nyári szárazságok éreztetik kedvezőtlen hatásukat. A korai vetésre annál is inkább elhatározhatjuk magunkat, mert a lóbab a fagyokkal szemben nem érzékeny. Legjobb 30—35 cm sortávolságra, 5—6 cm mélyre vetni. A magvak a sorban egymástól 5—6 cm-re jussanak. Így egy két. holdra 80—100 kg vetőmag szükséges.

Ha a talaj a magvak kibuvása előtt megcserepedne, akkor könnyű fogással meg kell járítani a földet. A magvak kibuvása után pedig sorközéit meg kell kapálni. A kapálást — lehetőleg géppel — többször meg kell ismételni: így a gyomoktól megszabadítani, továbbá a talajban lévő vízkészlet elpárologását megakadályozni.

Augusztus elején lehet learatni. Akkor kell ezt megkezdeni, mikor az első hüvelyek feketék és magvai keményednek. A pergisí vesztés megakadályozására legjobb kora reggel vagy este aratni, kévékébe kötve utánérlni és ponyvás szekéren behordani a cséplőhöz.

KIS VASÁRNAP

KICSI MESE

Aldás királyfi

II.

Ugyan ki danolgt itt, vagy hát kik danolnak, mert úgy hallotta, hogy többen is mondják Csak bálmul, hogy menjen az élőszigetre, hiszen semmi ut oda nem vezet. Majd lesz valami, — gondolta, — de ide bemegyek. És megindult. Abba a szempárban olyan tűzszépe lobbant a nádas, akár a pokol. De csak ment a legény. Megmentette az öreg ember áldása. Hát beljebb olyan dagvány, olyan ingovány volt, hogy majd lehuzta róla a eszmát. De megmentette az öreg nene áldása. Már éppen átjutott volna, mikor olyan forgószél kerekedett, hogy majd elhordta a világot. A legény meg se ingott, csak ment. Megmentette a kislány áldása. Átért szenteltesen az élőszigetre. Hát jól gondolta. Három leány danolt a szigeten. Mind a három elébe jött, mikor megállt.

— Szülőketek keresem, — mondotta a legény. A leányok a házra mutattak. Bement a legény, de ugyan megréttent volna, ha nem lett volna talpig legény. Iz és Szuhárgyán laktak a házban. Innen jártak ki éjjelente az emberek rontására. Amint

belépett Iz és Szuhárgyán, mind a két Rossz, nekirohant, de biz megmentette őt a kisleány áldása. Mert úgy van, hogy legszebb, legnagyobb áldás a kisgyermeké áldása. Boldog, akit kisgyermek áldott és áld meg. Azt nem érik el a Rosszak. Mikor Iz és Szuhárgyán látta, hogy nem birnak el a királylegénnyel, megriadtak és alázatosan megkérdézték, hogy mi a kívánsága.

— Feleségkeresni jöttem, — válaszolt a királylegény. — Hallottam, hogy itt lakodalmas nádas dolnak. Bejöttem hát, hogy válasszak a leányok közül.

(Folytatjuk.)

Úlj fel Bandi a lóra

Úlj fel Bandi a lóra,
Vágtassunk el Miskolcra.
Holnapután ott leszünk,
Onnan Kassára megyünk!

Szenát, zabot is hozzá,
Konnyérre is gondolj!
Úlj fel Bandi a lóra,
Vágtassunk el Miskolcra!

PATKÓ OLIVÉR (Okány)

Fejtörő:

j . n . j . z . s . a .
(Megjelölés: Jón a Jézuska)

December

18 VASÁRNAP

Grácián, Augusztá

19 HÉTFŐ

Peláglia, Viola

20 KEDD

Timót, Teofil

21 SZERDA

Tamás

22 CSÜTÖRTÖK

Zenó

23 PÉNTEK

Viktória

24 SZOMBAT

Ádám, Éva

A nappal tartama december 24-én: 8 óra 27 perc, éjféli folyamán 1 perccel fogy. — A hold fényváltozása: Újhold december: 21-én.

Levente-diszszázadok bevonulása a Felvidékre

Az a kitörő öröm és lelkesedés, amely a felszabadító csapatokat fogadta a Felvidék városaiiban és falvaiban, megismétlődött a leventediszszázadok bevonulásakor is. Érszék-nyitási, nagyszüneti, komáromi és ipolygási látogatásuk alkalmával. A budapesti és budapestkörnyéki leventék vitték zászlókat és diszszakkákat felvidéki testvéreiknek. S már megkezdődött körutjukat a debreceniek is, s elindultak a mohácsiak a beregmezei községekbe. Gyönyörű és fölemelő gondolat. Talán a legeslegszebb minden újabb magyar álmok között. A háboru utáni két évtized ifjúsága találkozik egymással, amely sohasem láthatta Magyarországot. Az egyikkel meggyűlöltetni és elfeledtetni akarták, a másik a csonka háza szomorú s levert küzdelmeinek osztályrésze. Most találkoznak az ifjú leventék, akikből a jövő magyarság harcossai és munkásai lesznek. Találkoznak, szembenéznek egymással és kezét fognak. S az a kézfogás mindennél jobban jelképezi az elmulhatatlan magyar erőt. Az összeforrottság és elválaszthatatlanság, amelyet valójában megérteni s méltányolni már csak ez a nemzedék tud.

Kaán Károly ny. államtitkár a Természetvédelmi Tanács elnöke. A földmivélségi miniszter az Országos Természetvédelmi Tanács elnöke. Kévé Kaán Károly ny. államtitkár, a Falu-Gazdaszövetség elnöki tanácsát nevezte ki.

A 71. állami sorsjáték húzásának eredménye. A 71. m. kir. jótékony-célú állami sorsjáték december hó 7-én megtartott sorsolása alkalmával az alább feltüntetett számokat sorsolták ki:

A 40.000 pengős főnyereményt nyerte a 101.052 számú sorsjegy; a 20.000 pengős főnyereményt nyerte a 112.600 számú sorsjegy; a 10.000 pengős nyereményt nyerte a 39.511 számú sorsjegy; 5000 pengőt nyertek: 35.749 66.439; 2500 pengőt nyertek: 26.135 29.584 64.318 126.363; 2000 pengőt nyertek: 11.204 24.134 103.591 108.606 127.435 180.704; 1000 pengőt nyertek: 1187 5377 7211 20.553 20.983 22.517 24.552 26.047 26.654 93.356 93.929 122.781 133.734 147.667 149.587 154.186 160.869 171.322 211.075 211.858. Esetleges sajtóhibáért nem vállalunk felelősséget.

Bíró Pál lemondott képviselői mandátumáról. Bíró Pál, az ózai választókerület országgyűlési képviselője lemondott mandátumáról és lemondólevelét már meg is küldötte Darányi Kálmánnak, a képviselőház elnökének. Ezt megelőzően az ismert valutaügy miatt, Bíró Pál visszavonult a Rimanóvárny Salgótarjáni Rt. vezetésétől s Borsod-Gömör vármegye vezetéséigek is tudomására hozta, hogy vármegyei törvényhatósági bizottságban viselt örökös bizottsági tagságáról és egyéb szakbizottsági tagságairól lemond.

A földmunkások kifizetésének ellenőrzése. A földmunkások (kubikusok) állandóan panaszkodik, hogy az építési vállalkozók a földmozgósításhoz téves és hiányos felmérése folytán nem fizetik ki a kubikusoknak a tényleg kivitelezett földmennyiség után őket jogosan megillető járandóságokat. Ezért a kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy az államépítészeti hivatalok az építésvezető és ellenőrző közegek útján legszigorúbban ellenőrizzék, vajjon az építési vállalkozók a munkásoknak jogos járandóságait pontosan és késedelem nélkül kifizetik-e.

Karácsonyi bevásárlását megkönnyíti, ha lapunk mai számában megjelölt Olcsó Maradékcsövet és Teatraktort, Budapest, Királyi u. 32, csak az udvarban cég által hirdettet ajánlatot előlvasva, olcsó árakat és elsőrendű árut talál. Ez a cég már 44 év óta szolgálja ki igen tisztelt vevőit a legnagyobb elismerés és megelégedés mellett. A hirdetés végén található szelvényrendelés esetén, pontosan kitöltve a cég címére beküldendő.

Mit fizet a pesti háziaszony a savanyúkáposztáért? Az Arélenörzés Országos Kormánybiztosa Budapest székesfőváros területén december 10. napjától kezdve a savanyúkáposztát legmagasabb viszonteladói árárt kilogrammonként 14 fillérben, a legmagasabb fogyasztói árárt pedig kilogrammonként 20 fillérben állapította meg.

Vannak még csodák. Igenis vannak. Persze ezek a csodák már a XX. század arányaihoz igazodnak. Vagy nem esoda az, hogy egy teljesen új, kitűnő hangú húszs harmónika 12 pengőbe kerül? Vagy, hogy egy felhuzott jóhangú hegedű 11 P 50 fillér? És nem bíheretlen, hogy egy áblöshangú, válogatott anyagból kidolgozott tórogató 22 pengő? És ki tudna például 80 fillérért előállítani és árusítani feketére lakkozott, mesés hangú okarinát, ezt az ügyes kis hangszert. És a magyar nép kedvence hangszere a citera 10 pengőért, nem kész esoda? Hát az 1 P 20 filléres 12 hangú facinbalom, másnéven xylofon, nem bámulatraméltó? 12 pengő egy messzép, kitűnő hangú mandolin vagy tambura. Ugye, hogy vannak még csodák? De hol? Ezt kell jól tudni! STEINBERG királyi udvari hangszergyár, Budapest, VII., Rákóczi ut. 68. szám alatti zeneipartórában. Kérjen ingyen árjegyzéket.

Jövő héten küldjük meg a »Vasárnap Naptár«-t

Jelentettük már, hogy az 1939. évre szóló VASÁRNAP NAPTÁRT előfizetők lapunk karácsonyi számához mellékelve kapják meg.

A naptárt megkapja minden olyan előfizetőnk, akinek előfizetése legalább folyó évi december hó 31-ig rendezve van, vagyis, aki a naptárak szétküldésének időpontjában nem lesz hátralékban. Ehhez a feltételhez minden körülmények között ragaszkodunk kell, éppen ezért még egyszer kérjük hátralékos előfizetőinket, hogy

legkésőbb folyó évi december hó 17-ig az előfizetési hátralékot

Befejeződtek a légvédelmi gyakorlatok. Amint a Vasárnap megírta, az Országos Légvédelmi Parancsnokság rendelkezése december 1—10-ike között az ország egész területén légvédelmi gyakorlatokat rendeztek. A gyakorlatok, amelyek fokozatosan, az egész ország területére kiterjedtek, nagyon tanulságosak és megnyugtatók voltak. Megnyugtatók voltak abból a szempontból, hogy esetleges légitámadás esetére egy a légháritásra hivatott katonai szervek, mint a légvédelmi irányító polgári hatóságok tökéletes felkészültséggel és szervezethez állanak helyükön, de abból a szempontból is, hogy bár a légvédelmi kiépítése egészen rövid idő óta folyik, a polgári lakosság felvilágosítása, megszervezése tökéletesen mondható. Az illetékes tényleg a gyakorlatok befejezése után elégedetten állapították meg ezt a tényt és mindenki nyugodt lehet: Magyarország szinte hetek alatt pótolta évtizedek mulasztását, megszerezte a légvédelem összes fizikai, valamint szellemi, lelki fegyvereit és felkészültségét.

Nagyabszolu győgyzállót épít Hajdusoboszló. Hajdusoboszló város képviselőtestülete legutóbb foglalkozott az állandó győgyzálló építésének ügyével. Az építkezés költsége 1.200.000 pengőt tesz ki és a költséget a város OTI- és MABI-kölcsönökkel fedezi. A közgyűlés elfogadta az építkezés részletes terveit és felterjeszti azokat a belügyminiszterhez.

Izgalmas betörőhajsza Győrben. December 11-én, Győrben, a Herman-féle papirnyakereskedésben megjelent a tulajdonos felesége. Amikor kinyitotta az üzlet ajtaját, egy férfi talált ott, aki a páncélszekrényt gyekézett feltörni. A betörő menekülni akart és kiugrott az utcára. Az asszony kiáltozására a járőkek közül többen üldözőbe vették. Egy katona is elébe állt, hogy elfogja. A betörő revolvért rántott és ráült a katonára, akinek a golyó a nyakát furta át. A betörő üldözése izgalmas jelenetek között folytatódott. A járőkelökön kívül egy szaksz rendőr is nyomon követte. Amikor a betörő a Rába partjához ért, belevetette magát a vízbe és átúszott a másik oldalra, ahol sikerült elfogni. A rendőrségen megállapították, hogy a betörő Csizsik Ernő huszves rovtmultu győri szabósegéd.

Héthónapi börtön négy feleségért. Weisz Miksa magánbiztosító ellen az ügyészség háromrendbeli kettős házasság miatt emelt vádat, mert az 51 éves tisztviselő 1923 júliusában házasságot kötött Rosner Eszterrel s bár töle nem vált el, tíz év múlva újabb házasságra lépett Karsai Erzsébettel. Ezt követőleg az ötödik hónapban Schulcz Margittal kötött házasságot, majd nem egész egy év múlva Hirschler Szerénnal vette feleségül, anélkül, hogy előző feleségeitől elvált volna. A bíróság bűnösnek mondotta ki és héthónapi börtönre ítélte.

postára tenni sziveskedjenek.

Aki később rendezi az előfizetést, természetesen a naptárt is később kapja meg.

Az utonnan belépő előfizetők is megkaphatják az ajándék-naptárt, de csak abban az esetben, ha két pengővel legalább egy félévre előfizetnek a lapra.

Felhívjuk olvasóink szives figyelmét arra is, hogy a Vasárnap postaküldékpénztári csekkzámlájának száma 25.153. Ha nem áll rendelkezésre a Vasárnap befizetési lapja, úgy vásároljunk a postán befizetési lapot. Ezzel ugyanis 6 fillérrel adható fel az előfizetési díj.

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Tisztelettel kérjük azokat az igen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése december hó 31-én lejár, hogy a csatolt befizetési lap felhasználásával az előfizetési díjat sziveskedjenek beküldeni, nehogy a lap kiadásában fennakadás álljon be.

ELŐFIZETÉSI DIJAINK:

Negyedévre	1 P
Félévre	2 P
Éves évre	4 P

A VASÁRNAP kiadóhivatala, Budapest, V., Báthory-utca 21.

Eszküvőjén kapott aranyait ajánlotta fel a hazának. A felszabadult Ogyallóbról egy nyolcegyermekes harangozó Miklós-napkor levelet írt a kormányzó urnak. Ebben szerencsekívánatainak kifejezését mellett hazafias célokra felajánlotta két darab 10 koronás aranyát. A két aranyát házassághozta alkalmával kapta és azóta is a régi jó idők emlékeként gondosan őrizgette. Öfoméltóságát mélyen meghatotta a hazafias áldozatkészségnek ez a szép megnyilvánulása és a derék gyermekének a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával ajándékot küldött. Az aranyakat a kormányzó személyesen nyújtotta át vitéz Imrédy Bélának, a Magyar a magyarért-akció céljaira.

Egyévi börtönre ítélték egy levéldézmáló postást. A budapesti törvényszék most tárgyalta Vass György volt postaltiszt ügyét. A postás ellen az volt a vád, hogy külföldre címzett leveleket lopott el, azokat otthon felbontotta, ha pénzt talált bennük, kivette és saját céljaira fordította. A törvényszék Vass Györgyöt hivatali sikkasztás miatt egyévi börtönre ítélte.

Magyar gazdák véleménye a Rákoshgyi Bakteriúmlőről: Húszhárs László (Magyarország): A Rákoshgyi Bakteriúmlőről már öt éve beszélek. Is-tennek legyen, hála, jó sikerrel. Kérek utánvéttel 6 litert. — Lovas János (Vásáros): Kérek utánvéttel a nálam 5 év óta nélkülözhetetlen Bakteriúmlőről 3 litert. — Bán Pál (Békéscsaba): Bátor vagyok kijelenteni, hogy hét év óta használom a Bakteriúmlőrt és azóta egyetlen sértesem sem hullott el, pedig a környéken nagyon uralkodott a Vész. Ezért kérek most is 3 litert. — Forján Sándorné (Szentes): A Bakteriúmlő 3 évi használata alatt igen jól bevált, sértes nem pusztult el és másoknak is ajánlom. Kérek postafordultával 10 litert, utánvéttel, mert nélkülözhetetlen. — A Bakteriúmlő iránt érdeklődőknek értékes kis füzetet ingyen küld: Adáttky Ottó vegyszerkereskedelmi irodája, Budapest, VII., Dohány-utca 84., fordítsát.

Halálos ítélet a pestvidéki törvényszéken. Keszei József napászanos előzetesen összebeszélve Székely Jánosnéval, meggyilkolta és kirabolta Stumpfi Mihály soroksári vagyonos kereskedőt. A büntett elkövetőit most vonta felelősségre a pestvidéki törvényszék. A perbeszédet után a törvényszék kihirdette ítéletét, amely szerint Keszei Józsefet gyilkosság, rablás, lopás, valamint közokirat-hamisításért kétéltálati halálra, Székely Jánosnéat egyévi és hathónapi börtönre, Kóber Boldizsárt kéthónapi fogházra, Szolnok Ignácot pedig megvesztegetés, foglalkoztatás büntette miatt egyévi és hathónapi börtönre ítélte.

Hamarosan megindul a csallóközi Dunahid építése. Megírta a Vasárnap, hogy a Felvidék visszacsatolása új Dunahid építését tette szükségessé. Az előzetes vizsralatok és tárgyalások alapján Medve közsg környéket jelölték ki az új hid helyéül. A kereskedelemügyi miniszter már döntött is a nagyfontosságú kérdésben és a csallóközi hid tervezési munkálatainak irányításával Tantó Pál miniszteri tanácsost bízta meg. A hid megépítése előreláthatóan két és fél évet fog igénybe venni. Addig kompp fog közlekedni a két part között, egyelőre pedig a katonai pontonhidat használják fel.

Rövid történet

A vörös Holicsek

Irtó MÉZES JÁNOS

I.

A háboru negyedik évében öreg fogoly volt már Szabó Márton nép-főkező-tizedes. Végigszenvedte a nagyobb orosz fogolytáborokat, amíg Csitába került, hogy ott végre a poklok minden gyötrelmében részesedjék.

Még 1915 márciusában fogták el Przemyslben, azóta ette a hadifoglyok keserves káposztalevesét és vetődött végre a kínai-mongol vidékre, hogy ott betetődjön minden eddigi szenvedése.

Három és félelvé raboskodás után vetődött haza a kis csallóközi faluba, ahol alig ismerték rá, amikor megérkezett. Arcát mélyre barázdálta az elmúlt évek izgalma. Csendes, hallgatag ember lett belőle. Komoran mélyedt magába és sohasem beszélt arról, amit átélt.

Csak néha, nagyon ritkán, ha a pincészeren iszogattak, emlékezett meg az egyik vörös őrről, aki vadállati kegyetlenséggel üldözte a magyarokat. Egy cseh őrmesterről, akiben az ördögök minden gonoszsága és vérszomja egyesült, ha a magyar hadifoglyok gyötrelmének fokozásáról volt szó. Másnak, mint kutyáknak nem is nevezte őket. S ha módját ejthette, életüket sem becsülte többre, mint a kőbor kutyákat. Széges ostarvállal irgalmatlanul vágott az arcukba, s amikor az egyik magyar hadifogoly kínjában visszauttó, az egész magyar barakot megtizedeltette.

Szabó Márton is abban a barakban lakott s csak a véletlen mentette meg az életét.

Ezt az egy esetet mesélte el néha horozás közben, de a cseh őrmester nevét sohasem említette, pedig többször kérdezték tőle.

Tudta, miért hallgatta el. Holicsek Vencel vörös őrmester azóta visszakerült a hazájába, onnan pedig, mint arra kiválóan alkalmas embert, a Csallóközbe küldték jegyzőnek, éppen Szabó Márton falujába.

Amikor megérkezett és hivatalát elfoglalta, a cseh csendőrökkel maga elé rendelte a község előjáróságát. Kéztük volt Szabó Márton is, a törvénybíró.

Holicsek szeme véstíjósóan vilámlant föl, amint meglátta.

— En ismerek magat! — mondotta.

Szabó Márton egykedvűen vont vállat:

— Lehet. Talán Szipériában találkozunk.

— Volt maga Csita?

A gazember tudott valamit magyarul, azt fitogtatta. A fogolytáborban megtanult egyet-mást a magyar foglyoktól, hogy a beszédjüket ellessesse s annál jobban figyelhesse őket. Ez volt az érdeme is, hogy idehelyezték, mert egyébként kontrás volt a mestersége az egyik rezsebandában.

Diadalmas kíváncsisággal leste Szabó Márton választát. A törvénybíró összehuzta a szemöldökét:

— Voltam.

— Akkor ismeri magat nekem?

— Nem emlékszem!

Szabó Márton még az emlékétlől is irtózott annak a szomorú időnek. A hideg futkosott a hátán, hogy felidéztek előtte.

— Pedig én ott is szerettem a magyar. Azért engem idelátnak.

Szabó Márton érezte, hogy a vér leeszalad az arcáról, s mintha a szívét készülné szétvetni. Összeszorította a fogát és hallgatott. Csak gondolta: — Szegény magyarok!

II.

Hallgatott husz évig. Hallgatott és figyelte a jegyzőt, akit ideküldtek, hogy szeresse a magyarokat.

— És szerettem is, amint megírták. Akárcsak a szerencsétlen csita-pes-csankái magyar foglyokat. Szomorúság, könny és átok kísérte minden lényekedését.

Csak egy embert tartott tiszteltben, Szabó Márton, a fehérlájú törvénybíró, akit megerősített hivatalában. A hallgatag embert, aki sohasem kért tőle semmit, aki sohasem kereste az alkalmat, hogy vele szót válthasson.

Pedig rettenetes nagy ur volt a cselák jegyző, csendőrszuronok, végrehajtók támasztották alá a hatalmát. Megszedte magát a nép veritékéből s azt hitte, hogy dicsősége örökké fog tartani.

De semmi sem tart örökké s legkevésbé nem a cseh dicsőség.

Egyszer csak csomagolni kellett a jegyző urnak. Jött a titkos utasítás, hogy nemsokára utnak fog indulni a dicső cseh hadsereg oltalma alatt.

Sejtették-e mindebből valamit a kis magyar falu lakói?

Holicsek Vencel fogza összekoccant: — Vége a dicsőségnek!

Lehangoltan látgatta az orrát, ahogy végiment a falun s betért a törvénybíróhoz:

— Adj Isten jó napot!

Már folyékonyan beszélt magyarul.

Szabó Márton értelmetlenül bámult reá:

— Mit óhajt a jegyző ur?

— Csak meglátogattam.

— Nem nagyon örülök neki. Talán megint Csitáról óhajt beszélni? A vörös őrmesterről, aki a barakunkat megtizedeltette?

Holicsek elfehéredett:

— Miket beszél maga?

— Ami igaz! Miért jött a házamba? Mit akar itt? Maga az én vendégem nem lehet!

A jegyző gunyosán felelt:

— A jegyző a törvénybírónak?

— Az lehet mind, de a cseh a magyarnak soha!

Holicsek rákvörös arccal távozott:

— Ezért felelni fog!

— Állok elébe!

Öreg Szabó Márton még azon az éjjelen eltűnt, de vele másik tíz gazda is. Mintha a föld nyelte volna el őket.

A cseh csendőrök hiába kutattak utánuk a Duna nádasában.

Csak akkor kerültek elő, amikor a magyar honvédek bevonultak a faluba. Senki se tudja mai napig, hol jártak.

Talán az elszünyt komp mesélhetné el, amely Holicsek Vencelt és rablott holmiját akarta átvinni a Dunán.

De az hallgat, akár Szabó Márton és társai, akik a szibériai hóhérok kinzását is kiállták, de vissza is fizetnek érte, ha csak egy mód van reá!...

Vissza, még ősz hajjal is!

Találja ki!

Ki volt ez a hét magyar: Almos, Előd, Ond, Kond, Tas, Huba és Tóthótm?

A levelezőlapra irt választokat a Vasárnap szerkesztőségének címére Budapest, V., Báthory-utca 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésvé érkező válaszokat nem veszünk figyelembe. Jutalom:

néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes választ küldenek. előfizetőtáborunk tagjai és előfizetési díjhátalékuk nincs.

A Találka ki eredményét a jövő évi 2-ik számban tesszük közzé!

A 48-ik számban közzét Találka ki! ugy látszik mérsékelt érdeklődést keltett, ugyanis mindhárom kérdésre egyetlen válasz sem érkezett.

A mi költőink

Csak még egyszer láthatnánk

Csak még egyszer láthatnánk, S beszélhetnék Tevéled, Elmondanám mily bús s komor Nálad nélküli az élet.

A szivednek dobogását Érezhetném keblemen, Olyan boldog, mint én lennék, Nem lehetne más, csak én.

A két szemed ragyogását Ha még egyszer láthatnám, Boldogtalan örömat Százszorosan pótolná.

Csak még egyszer láthatnánk S beszélhetnék Tevéled, Elmondanám mily bús s komor Nálad nélküli az élet.

ZALAI AMBRUS (Sarkad)

MISEN

Áhítat borul a lelkemre, Szivem imádságra kondul, Tudom, érzem, hogy az oltáron Jelen van a legnagyobb Úr...

Leborulok szépen imára, Hallom a kis csenyőtji szavát, Imádom a Megfeszítettet: Jézust, a nagyvilág urát.

KÁPOSZTA FERENC (Ipolyvece)

Drávaparti fűz

Dráva partján állok elmerengve s nézem a csillogó ezüst-vizet; e nagy tükörbe kiun bámulanak a folyó partján bókölő fűzek.

Ha jó a reggel: a fűz a dús haját tükörbe nézve szépen fésüli s a napugárból készült kalapot bokretáson fejére főtleszi.

Mily jó vizpartján fűzfának lenni, amely csak önmagának tetszeleg, mint ahogy önmaguknak élnek a hű, búzské és önző emberek!...

De jaj! Szurony villan a partokon! Itt a határ... és onnan túlfelel tüzelnek ránk vad grancsár szemek! És a fűzek mitse tudnak erről.

Az emberek s a népek szemében lobognak az őz gyűlölet-tűzek; nem tudnak oly szent békében élni, mint vizpartján a bókölő fűzek.

DAVID JÁNOS (Csurgónagymarton)

A felsorolt városokkal — Kassa, Komárom, Pozsony — kapcsolatban, többek között a következő történelmi nevek, események jutnak eszünkbe és ezeket a jelzőket szoktuk használni:

Kassa, Rákóczi Ferenc, a fejedelem városa.

Komárom, 1849-ben utolsónak adta meg magát s ez év november 6-án ide vonult be először a főmeltősaгу kormányzó ur.

Pozsony, a „diéták városa”; itt történt, hogy a magyar karok és rendek, amikor Mária Terézia 1741-ben segítségüket kérte, életüket és vérüket ajánlották fel.

A 49-ik számban közzét rejtve-nyek megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt, jövő héten közöljük.

Arany-ezüst beváltás
a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
őkszeréznél,
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

alkalma volt a nagyrabesült vádárlo-közönségnek pontos és előzékeny ki-szolgálásunkról meggyőződést szerezni.

Csak az udvarban

Olcsó maradék, szövet- és textilraktár.
Budapest, 32 Király-utca 32 Sarokház

Kitűnő teniszflanell métere 50 fill., divatmintás bársonyflanell vagy bar-chett métere 98 fill., erősszálu pamut-vaszón, vagy mosoft schiffon, vagy ágymunkánvasz, vagy anglin, vagy kékfestő métere 69 fill. Ázurozott függönytanin, vagy csikos törülköző métere 39 fill., 2 méter hosszú, kitűnő kész lepedő darabja P. 2.98, vagy P. 3.90, fekete alatt métere 98 fill., pohártörli darabja 29 fill., flanell fejkendő darabja 88 fillér.

Három méter

140 cm széles kitűnő minőségű divatos férfilitűnyöszövet, fekete, vagy sötétkék színben, hozzá-valóval együtt P. 39.-, vagy 29.98. Postai rendeléseket 44 éve leküldis-me-retosen teljesítünk.

Itt levágandó és a rendelésre ragasztandó. A megrendelő neve és pontos címe:
.....
köttség:
up:
Olvashatóan kérjük kitölténi

Karácsonyvárás ...

Szeptélen fogantatás ünnepe-től már lelünkön szármayal, s szivünkben rezeg a Karácsony édes és megejtő gondolata. Az advent ünnepi hangulata vesz körül bennünket. S mintha egész megpróbáltatásos magyar életünk valamennyi célját összesítené, az Isteni Kised vásársának szent eszméjében egyesül minden jószándékunk. A jászol egyszerűségéhez igyekszünk hasonlítani, a betlehemi csillag fényéhez tisztulni, a mindent betöltő szeretet melegéhez simulni. A jósa-gom örök Atya megértő és őszertartó gyermekei óhajunk lenni mindnyá-jon, apák, anyák, gyermekek, roko-nok, ismerősök és idegenek.

A megtisztulás tüze lobog ben-nünk, hogy elégszen mindent, ami csak emberi, s nincs köze az isteni megváltás gondolatához.

A szeretetet várjuk, hogy megszü-lessen bennünk és mindenikben, a vilá-got megváltó Szeretetet, amelyet a jászolban mosolygó Gyermekek jelké-pez, aki elét királyok és pásztorok bo-rultak szent egyetértésben, hogy Neki adják ajándékaikat, és mélysé-ges alázattal imádják Őt.

Mert ők már tudták, kétezer évvel ezelőtt, amit sokan ma sem akarnak megtanulni, hogy a szeretet csak a megejtésen, az alázatban és ajándékon át születhetik meg. S hogy hiába a Karácsony minden hangulata, vará-zsa és jelképe, ha akarattunkban szét-huzás, lelünkben gőg és szivünkben önzés lakozik.

A Gyermekek csak a hatalmasok és kicsinyek közös imájában születhetik ujra, s a megváltás gondolata a gőg és önzés halálában...

Áz istentisztelet folyamán a tiszte-letes ur részöl a hívökre:

— Ki akar a mennyországba jutni? Álljon fel.

Mindenki feláll. Csak Béni maradt ülve.

— Hát te nem akarsz a mennyor-szágba jutni? — kérdi a tiszteletes. Béni felel: — Hogyne, de ráérek.

VASÁRNAP

1938. december 25.

KÉPES HIRADÓJA

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök és gróf Csáky István, Magyarország új külügy-minisztere az ünnepélyes eskütétel után

(Schöner - Feinberg)